

Hvordan kan man visualisere en overflate ved hjelp av Delaunay triangulering

Sølve Rene Johnsen

31. august 2015

Introduksjon

Et kart, et ansikt, alle geometriske flater som vi ser dem, blir i dag representert på datamaskinene. Man tenker kanskje ikke over det, men når man tegner grafikk så er det oftest ingen forskjell på en okse, et ansikt eller et kart når det kommer til metoden for hvordan man illustrerer 3d flater. For mange lesere så har dere allerede hatt erfaringer med enten å lete opp et kart via google maps eller andre kartmodeller. Kanskje har dere spillt et skytespill og innsisert ansiktet til personen du har valg og tenkt, "hvordan fungerer dette?". Dette spørsmålet er essensen i oppgaven du skal lese, hvor vi skal utrede, diskutere, og prøve å finne et svar på dette.

1 Begrepsdefinisjoner

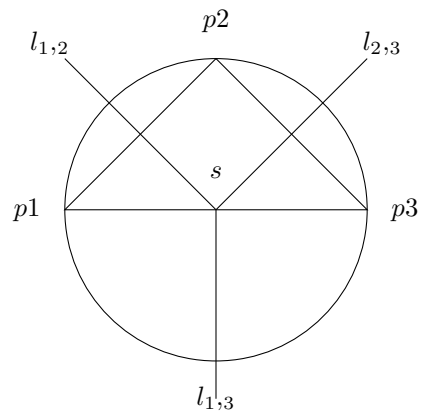
For å kunne forstå visse faguttrykk, blir dette avsnittet brukt til å definere de. De forskjellige seksjonene er satt opp på en slik måte at de naturlig bygger på tidligere definisjoner.

1.1 Polygon

Et polygon i geometri er en planlukket kurve sammensatt av et endelig antall rette linjer. En trekant er derav det enkleste polygonet i et plan.

1.2 Trekant

En trekant er et polygon med tre sidekanter og tre hjørner. Enhver trekant har en entydig bestemt sirkel som går gjennom alle de tre hjørnene i trekanten. Denne sirkelen kalles den omskrevne sirkelen til trekanten

Figur 1: En trekant med 3 midtnormaler, og dens omskrevne sirkel

eller også omsirkelen. Avstanden fra den omskrevne sirkelens sentrum s til de tre hjørnene $p1$, $p2$ og $p3$ er radiusen til sirkelen. For hvert par av punktene p_i og p_j finnes det en midtnormal $l_{i,j}$ slik at ethvert punkt på linjesegmentet, har samme avstand til p_i og til p_j . De tre midtnormalene til kantene i trekanten skjærer hverandre i setrum til omsirkelen. Se figur 1

1.3 Kollinearitet og kosirkularitet

Hvis to eller flere punkter er på samme linje, sier vi at de er kolineare. Om to eller flere punkter er på samme sirkel, sier vi at de er kosirkulære.

1.4 Triangulering

Triangulering i geometri blir beskrevet som at en flate representeres via en eller flere trekanten. Man kan tenke seg at man starter med et antall spiker i et plan. Tar en strikk og strekker den, slik at strikkens ytterpunkter er utenfor spikrenes ytterpunkter, for så å slippe den. Strikken danner da et polygon, også kalt den konvekse innhyllingen. Antall punkter langs det ytre polygonet er n , og antall inni er m . Først så velger man vilkårlig av alle n punkter, ett punkt. Trekker så kanter fra dette punktet til de $n-3$ motstående punkter, slik at man får $n + (n - 3)$ eller $2n - 3$ kanter, og $n-2$ triangler. Så tar man for hvert punkt m , og trekker linjer til punkter allerede triangulert, slik at man får trekanten. Da får man $2n + 3*m - 3$ kanter og $n + 2*m - 2$ antall triangler.

1.5 Delaunay triangulering

Boris Delone(1890 - 1980) var en russisk matematiker. Delone fikk sitt etternavn fra sin stamfar som i sin tid var en fransk offiser og het De Launay. Boris Delone brukte heller Delaunay som etternavn i offentlige publikasjoner og er kjent deretter.

Delaunay triangulering handler om at for hver trekant i en triangulering skal man ikke ha flere punkter til denne trekantens omsirkel enn dem som lager trekanten. Som et resultat blir små vinkler større i trianguleringen. Algoritmen som vi bruker omhandler å bygge opp Delaunay trianguleringen gradvis innover i grafen, man kan sammenligne det med bredde først søk, hvor man ser på trekanten man tegner sin omsirkel ikke har noen andre trekanter i seg.

1.6 Voronoi diagram

Et Voronoi diagram omhandler å partisjonere områder mellom punktene slik at ethvert punkt P_i er omgitt av et polygon hvor alle punktene inne i polygonet er nærmere P_i enn alle andre punkter i P . Voronoi og Delaunay er duale, ved duale menes at man kan gå fra en Delaunay triangulering til Voronoi diagrammet og tilbake ved enkle algoritmer. Skal man fra en Delaunay triangulering det duale Voronoi diagrammet tegner tar man midtnormalen på alle trekantsidene hvor man som resultat får polygonene beskrevet tidligere.

1.7 Høydekart

Et høydekart er kort fortalt en måte å få en følelse av høyde i et plan, dvs at hvert punkt har en z -verdi. Man kan oppnå dette med skyggelegging i spill og fargekoter på kart.

1.8 Flatemodell

En flatemodell er en 3d representasjon av en flate. Man bruker det typisk til å illustrere terreng på jorda via kart, eller geometriske gjenstander på en skjerm via spill. Rutenett og triangulering er de mest hyppigst brukte metodene.

1.9 Rutenett

Rutenett eller grid, i kart sammenheng er bygget opp av bredde- og lengdegrader som definerer koordinatssystemet og hvor det i hvert skjæ-

ringspunkt mellom bredde- og lengdegrad i grid er angitt en høyde(z-verdi) ofte estimat fra omliggende målinger.

1.10 Kartprojeksjon

Siden jordkloden er “rund” har det gjennom historien vært vanskelig å lage ett godt verdenskart. Man kan legge mange ulike og motstridende krav til hva denne godheten er. I denne oppgaven skal vi se på følgende krav: Hvis man på et kart trekker en linje fra A til B og så får man en kompasskurs, så kan følge denne f.eks når man seiler.

1.11 Mercator

Geraruds Mercator kjent i dag for Mercator projeksjon som er en sylindrisk kartprojeksjon presentert i 1569. Denne ble til den mest brukte kartmodellen fordi den oppnår kravene nevnt i Kartprojeksjon som omhandler å kunne holde en rettlinjet kurs, feks med et skip. Hvis man tenker seg at man putter en kule K i en sylinder S hvor K sin omkrets treffer S sine vegger altså tangenserer. Deretter tenker man kulen K sitt midtpunkt P som projeserer ut for alle landmasser L i K ut på planet i S. Om man da bretter ut sylinderet får man da, ett godt nok ,representativ kart over K.

2 Formålet med oppgaven

Formålet med oppgaven er, gitt en punktliste med formen x,y og z og videre lage gode visualiseringer av de. Det skal lages modeller av overflater, ikke volumer. Jeg har vært så heldig at jeg har fått gitt et program som gir meg delaunay trianguleringen gitt en punktliste. Hvis punktlisene representerer et kart, skal det trekkes koter og fargelegges i forhold til høyde. Om det er figurer som mennesker eller andre former, skal det skygge- og fargelegges i forhold til høyde. Tanken er at man skal kunne dreie på flaten, slik at det tegnes opp på nytt. Det er viktig at man effektiviserer ved å unlate å tegne opp ikke synlige detaljer, også kalt klipping som underkategoriseres “generalisering”, under seksjonen “Budskapet i en fremvisning”.

2.1 Visualisering

Visualisering vil si å synliggjøre. Mennesker egner seg dårlig til å trkke nyttig informasjon via tall, men så fort det blir omgjort til bilder i form av kurver i 2d flater eller volumer i 3d, kan vi bruke synssansen til å dedusere informasjonen som leder til bedre forståelse. Derfor er det viktig å kunne rotere, zoome ut og inn i sanntid slik at viktige detaljer

på en gjenstand kommer med, som f.eks hanken på en kopp eller bruene over en elv. Gjenstander som ville blitt oversett i gitte vinkler.

2.2 Fra 3d til 2d

Man får matriser gitt, hvor man har et bilde man vil vise som skal representere informasjonen. Det første man gjør er å klippe bildet slik at bare informasjon som kan visualiseres, vises. Deretter vil man projisere den 3dimensjonale scenen ned til en flate via teknikker tidligere diskutert. Så må man gjøre det om til piksler på skjermen, eller rasterisering.

2.3 Begrensninger med rasterisering

Når man har en skrå linje via en gitt matrise så vil denne skrå linjen bli representert med en mer trappeformet linje med pikselrepresentasjon. Denne effekten kalles aliasing. Grafikkort i dag har innebygd støtte for å redusere problemet, teknikken heter antialiasing. Antialiasing går ut på å glatte ut skarpe fargeoverganger ved å blende inn bakgrunnsfargen i kantene til det geometriske objektet.

2.4 Vektorisering

Gitt en oppløsning x så rasteriserer man, hvis man da zoomer inn eller ut så blir oppløsningen x justert opp eller ned og man vil da rasterisere på nytt. Forskjellen på direkte rasterisering og vektorisering er som forskjellen på statisk og dynamisk. Hvis man zoomer inn på et jpeg bilde vil man se pikslene fordi bildet ikke blir tegnet opp på nytt. Zoomer man inn på et png eller pdf bilde blir bildet tegnet opp i forhold til oppløsningen. Vi skal bruke vektorisering.

3 Budskapet i en fremvisning

Når man er ute etter å selge et bord via annonse og man har tilgang til et bilde som viser bordet. Er det viktig at fokuset i bildet er bordet og ikke hva som ligger på bordet eller hva som er i bakgrunnen til bordet. Dette kan også sees på som å formidle budskapet i et bilde på en mer effektiv måte. Det finnes flereteknikker for å gjøre dette. For å vite om disse teknikkene må vi forstå generalisering. Beskrevet i neste avsnitt.

3.1 Generalisering

Tenk deg at du går inn i en skog og setter deg på en stein. Du ser deg omkring og bruker alle sanser, du fokuserer litt på å høre fuglene som

kvitrer, og så litt på å se litt på busker og trær. Det neste som skjer er kanskje at du lukter granen som står rett ved siden av deg. Alle disse tankene skjer sekvensielt og er essensen i hvordan menneske hjernen fungerer, det som egentlig skjer er at vi generaliserer omgivelsene på bakgrunn av hva vi fokuserer på. Generalisering betyr å få ned detaljer i et gitt innhold slik at budskapet eller kriteriene til innholdet blir bevart og/eller fremhevet. Dette er en teknikk som er essensen i menneskets rasjonalisering og logikk. En logikk også brukt i kartsammenheng kalt kartgeneralisering som beskrevet i neste avsnitt.

3.2 Kartgeneralisering

Kartgeneralisering handler om å få frem detaljer man vil fremvise på en måte slik at man fortsatt bevarer virkeligheten på en gjenkjennelig måte. Noen metoder for å gjøre dette blir beskrevet under.

3.2.1 Utvalg

Utvalg handler om å redusere data ved å velge ut unødvendige detaljer i forhold til agenda.

3.2.2 Forenkling

Utvalg inngår også i forenkling, hvor man velger ut unødvendigheter, men forenkling omhandler om å gjøre data mindre detaljert og mer synlig.

3.2.3 Glatting

Glatting handler om å glatte ut linjer slik at det blir mer forståelig, på samme tid som man bevarer virkeligheten godt nok.

4 Kartfremvisning

For å forstå et kart må det lages på en intuitiv måte slik at brukeren raskt kan dedusere informasjon som fjell, daler, vann, stier, bygninger og mer. De hyppigste teknikkene brukt for å illustrere høyde i et terreng er ved bruk av farger. Hvis man tenker seg en delaunaytriangulering av et geografisk området så vil ikke tall og rette linjer si oss så mye. Om vi fargelegger alle områder mellom 0 - 50 m.o.h med lysegrønn, alt mellom 51 - 150 m.o.h med en mer mørk grønn så vil vi allerede raskt dedusere hvor vi har bakker og daler. Å fargelegge trianguleringen gitt, er noe som skal gjøres i denne oppgaven.

4.1 Fire farge teoremet

Jeg tenkte det kunne være lurt å følge fire farge teoremet, som går ut på at i et plan så kan man fargelegge alle områder slik at ingen samme farge grenser til hverandre, dette fordi det er veldig hyppig brukt og lett å gjenkjenne.

5 Figurfremvisning

Som beskrevet i over i seksjonen “Kartfremvisning” så skal man bruke samme teknikker, men for å kunne illustrere dybde i et menneskeansikt, vil man vise nesen som en lysere hudfarge, og innhylninger som kinn vil skyggelegges og en litt mørkere nyanse av samme hudfarge vil brukes.

6 Løgnfaktor

Løgnfaktor handler om forholdet mellom det å illustrert i grafikk i forhold til data. Så hvis G står for mengden av elementer i grafikk og D for mengden av elementer i data, slik at $|G| = |D|$. Da er løgnfaktoren lik forholdet mellom 2 vilkårlig valgte elementer i G delt på 2 elemente med samme posisjon i D . Hvis verdien valideres til 1 så er mengdene like og grafikken representerer dataen troverdig. Blir verdien mindre enn 1 så underdriver grafikken dataen, mer enn 1 så overdriver grafikken dataen. I denne oppgaven skal man alltid ha en løgnfaktor tilnærmet lik 1. Tilnærmet fordi hvis man glatter linjer så vil noen verdier ikke være like.

7 Ideer til masteroppgave

Jeg har tenkt på å lage et kart program som først tar inn en ferdig laget delaunay triangulering gitt en punktliste. Slik at man trekker koter ved visse høyder på kartet og fargelegger disse. Hvordan det skal fargelegges kan avgjøres siden. Videre ideer kan leses på i de neste avsnittene.

7.1 Roterbart landskap med filter

At man skal kunne dreie på landskapet slik at man får flere perspektiv og forståelse av hva man ser på, slik at tegner opp landskapet for hver dreining. At man skal kunne legge på flere filter i forhold til annen informasjon gitt, hvor et filter kan være økonomi, slik at landskapet blir forstørret eller forminsket basert på inntekt per innbygger. Et annet filter man kanskje kunne lagt på kunne vært innbyggertall, hvor

landskapet ville blitt større eller mindre basert på innbyggertall. Man kunne også hatt et filter hvor man kunne basert på etnisk bakgrunn gjort landskapet større eller mindre. En annen ide kunne vært basert på utslipp og forurensning. Det finnes flere filter ideer som kan utforskes, men det kunne vært en god fremvisning av data for å se om det finnes korelasjoner mellom dem.

7.2 Roterbart landskap med Byggefilter

En ide kunne vært at jeg hadde lagt opp slik at man kunne satt inn et filter med arealet a og en maks høydedifferanse h . Slik at landskapet viser alle områder som oppfølger kriteriene a og h . Dette kunne vært et interessant forretnings konsept fordi da kan man raskt se hvor man kan bygge.

7.3 Roterbart landskap med stridsvogfilter

At man skal vise alle posisjoner på et kart med et gitt antall kriterier som for eksempel dekke av fjell, mindre synlig fra gitte posisjoner, taktiske muligheter for å kunne både kjøre fremover og flykte i forhold til en annen posisjon, f.eks andre stridsvogner. At ved en gitt posisjon så skal det vises hvor svakhetene er i forhold til å ikke bli sett, å kunne se i alle retninger, å bli sett uten å kunne se i form av forskjellige farger. Ruter for hvordan man bør kjøre for å ikke bli sett av motstandere ved en gitt posisjon. Hvor man kan skyte fra uten å bli sett. Det kunne kanskje bli brukt for flyangrep for å vise gode muligheter for hvor stridsvogner kan befinne seg, slik at en datamaskin skanner disse områdene først når man flyr over.

8 Forskjellige java bibliotek som kan brukes

Jeg har gjort undersøkelser på forskjellige gratis bibliotek som finnes for å tegne opp og fargelegge. Og det skal utredes litt mer om mulighetene bak de forskjellige bibliotekene i de kommende avsnittene.

8.1 Java.awt.Graphics, enkel grafikk manipulasjon

Dette er et enkelt bibliotek hvor man kan gjøre tegne operasjoner for så å illustrere dette. Man må definere farger, hvilket koordinat man vil tegne på og hva man vil tegne. Med denne klassen burde tegningen være grei nok til mitt formål.

8.1.1 Tegne en linje

`java.awt.Graphics.drawLine(int x1, int y1, int x2, int y2)` slik at en rett linje blir tegnet mellom `<x1,y1>` som er start posisjon og `<x2,y2>` som er slutt posisjonen.

8.1.2 Tegne geometriske former

`drawLine`, `drawArc`, `drawRect`, `drawOval` og `-java.awt.Graphics.drawPolygon` for å tegne predefinerte geometriske former.

8.1.3 Sette inn bilder

`java.awt.Graphics.drawImage(Image img, int x, int y, Imageobserver observer)` slik at bildet “img” settes til posisjonen gitt `<x,y>`, “observer” settes oftest til “null” siden observer ikke skal brukes.

8.1.4 Tegne tekst

`java.awt.Graphics.drawString(string tekst, int x, int y)` for å tegne “tekst” inn i posisjonen `<x,y>`.

8.2 javax.swing.JFrame, enkel måte å lage vindu på

Ved å bruke `JFrame` får man et enkelt vindu som man kan bruke til å legge vårt grafikk bilde inn i. Man må først sette opp vinduet til hva det skal hete, hvilken oppløsning det skal vises i. Verdt å legge merke til er at `JFrame` ikke er “thread-safe”